

ÎNSEMNAȚII SOCIOLOGICE

Director : **TRAIAN BRĂILEANU**

CUPRINSUL

ARTICOLE

- Traian Brăileanu Bătrînii
Traian Herseni Concepția socială a Legiunii
P. I. Teodorescu Eugen Ionică (Pro memoria)
Petru Iroaie Al XIX-lea an fascist
Lucreția Mihail-Silion . . Spre o nouă viață artistică
Th. Fecioru Cuibul
Lt. Col. C. Atanasiu . . . Invățăminte din războiul actual

REVISTA CĂRȚILOR

Cărticica Șefului de Cuib; Lorenzo Baracchi Tua, La Guardio di Ferro; Ernest Bernea, Stil legionar; Alexandru Cantacuzino, Românul de mîine; Alexandru Cantacuzino, Pentru Christos; Traian Herseni, Mișcarea legionară și muncitorimea. (P. I.)

REDAȚIA și ADMINISTRAȚIA :

BUCUREȘTI, strada Uranus 23 A

Telefon 5.86.74 (orele 9 — 11 și 16 — 18)

7 Lei Exemplarul

Apar de două ori pe lună

Abonamentul pentru 1 an Lei 150

Exemplarul „ 7

Fiecare număr va avea cel puțin 32 pagini

Manuscrisele nu se înapoiază

Inscris la Tribunalul Ilfov, Secția I. Nr. 70/1940

Însemnări Sociologice

Director: TRAIAN BRĂILEANU

Bătrânii

I

Viața poate fi asemuită unui teatru unde fiecare om își joacă rolul său, bine sau rău, cum îl ajută talentul și pregătirea. Dar viața nu este simplu joc, pentru distracția sau instruirea unor spectatori, ci este luptă aprigă, iar actorul care nu-și joacă bine rolul e scos de pe scenă sau strivit în învălmășeala încăerării.

Trebue însă deosebită și lămurit viața în ordinea biologică de viața în ordinea socială. Cele mai multe și, uneori, foarte grele conflicte, se ivesc din neluarea în seamă a acestei deosebiri. Intrarea pe scena vieții biologice nu coincide cu intrarea pe scena vieții sociale, care, aceasta din urmă, cuprinde numai o fază, faza de mijloc a celei dintîiu.

Copilul intră, ce-i drept, chiar la nașterea sa biologică în contact cu viața socială și e influențat în dezvoltarea sa de ea. Dar el nu participă ca actor, ci mai mult ca spectator și anume ca un spectator primind cele văzute și auzite fără spirit critic și fără a putea interveni în desfășurarea întâmplărilor. În această fază, *educația* trebue să-și dea roadele, trezind și întărind rațiunea copilului și grijind pentru dezvoltarea pornirilor sale bune. Știința pedagogică este, astăzi, în starea de a ne da cele mai cuprinzătoare deslușiri asupra acestei probleme. Tot această știință ne arată că, la om, educația, adică pregătirea pentru viața socială, durează lungă vreme, mai ales în societățile civilizate din timpurile noastre, în cari diviziunea muncii cere o raționalizare și specializare foarte complicată pentru diferitele funcțiuni *sociale*.

Scopul tuturor acestor măsuri educative este de a asigura *comunității* căreia-i aparțin tinerii nu numai dăinuirea ci și sporirea puterii ei spre a ieși biruitoare în lupta neîncetată ce se dă între națiuni. Numai raportată la viața națiunii, la aspirațiunile ei de dăinuire veșnică în sfera spirituală, în *istorie*, organizația socială raționalizată își dobândește un înțeles și o valoare. În cercul îngust al familiei, pregătirea copilului e considerată ca avînd scopul să-i asigure lui un traiu mai larg, o *carieră* cît se poate de „strălucită“. În această concepție individualistă și egoistă se arată încă pornirile biologice, stărue tendința de a subordona interesele comunității naționale celor ale individului susținut de grupul său familial (biologic). Cu mare îndîrjire luptă părinții pentru a-i asigura copilului un drum ușor spre un loc cît se poate de bun în „societate“, fără a considera interesele „comunității“. Acolo unde și în timpurile cînd *familia* e puternic organizată, iar națiunea încă lipsită de o așezare solidă a organizației *sociale*, nepotismul, corupția, și tot felul de tulburări sociale sînt fenomene inevitabile. Căci problema fundamentală, în schimbarea generațiilor, este de a asigura buna funcționare a *societății* în slujba națiunii. Această considerație l-a îndemnat pe *Platon* să propună, în *Republica* sa, desființarea familiei și prefacerea Cetății într'o unitate perfectă, într'o familie. Astăzi, cel puțin în *Statele totalitare*, tendința este de a lega familia de comunitatea națională în așa fel ca ea, renunțînd la egoismul propriu, să se întegreze în națiune și să înlesnească fără împotrivire trecerea copiilor sub ocrotirea națiunii. Se poate vorbi deci, în *Statele totalitare*, de o împăcare desăvîrșită între familie și națiune, de unde rezultă apoi o organizație socială fără tulburări și zguduirii, pricinuite înainte vreme de dreptele revendicări ale unui tineret desmoștenit și căruia i se oprea intrarea în viața socială, deoarece părinții lui n'aveau puterea de a-i deschide drum spre locuri potrivite pregătirii sale, și morale, și profesionale.

În unele țări, aceste lupte au luat înfățișarea de lupte între „clase sociale“, între burghezie și aristocrație mai întîiu, apoi între burghezie și proletariat. Teoreticienii n'au văzut bine problema, înfățișîndu-ne-o ca luptă între categorii de indivizi, pe cînd în realitate lupta se dădea între categorii de familii. Toțașă de greșită a fost concepția că lupta se dădea numai în jurul unor interese economice, pe cînd doar în toate sferile de activitate, deci și în literatură și în domeniul religios și cel politic, se petrec aceleași fenomene.

Sociologia, dacă vrea să fie sociologie, adică o teorie care să năzuiască a explica fenomenele sociale în totalitatea lor și în strânsa lor legătură de interdependență, trebuie să considere toate aceste aspecte ale problemei. Ea va vedea că în practică toate măsurile de reformă menite să asigure dăinuirea și sporirea puterii națiunii trebuie să se îndrepte spre o împăcare a familiilor, spre integrarea lor în viața națiunii. În acest fel se netezesc, pornind dela temeiurile biologice ale națiunii, antagonismele între clase și se înlătură luptele înăuntrul societății. Educația totalitară (fascistă, național-socialistă, legionară) prinzând tineretul, fără deosebire de clasă (de orice fel), în școala aspră a muncii în folosul națiunii, a format *un nou tip de părinți*, cari, trecînd peste egoismul îngust al familiei, înțeleg și înfăptuiesc o colaborare rodnică între grupurile familiale în diferitele sfere ale vieții sociale.

Aceasta este, la noi, marea faptă a Căpitanului : înfrățirea familiilor românești și, prin ea, deschiderea drumului pentru tineretul român în toate sferile de activitate socială.

Cu o nepricepere fără seamăn, familiile românești privilegiate s'au opus străduințelor Căpitanului de a așeza societatea românească, *organizația* socială a neamului românesc, pe temelii trainice. Impinse și ațîțate de comunitatea jidovească, aceste familii au început prigoana împotriva tineretului care a degenerat apoi în măcel.

II

Lămurită problema generațiilor din această latură, vom înțelege mai lesne rolul ce l-au avut „bătrînii” în lupta tineretului împotriva lumii vechi.

Bătrînii sînt, se spune, prin firea lor conservatori și păstrători de tradiție ; ei nu se pot adapta, nu pot vedea dincolo de ceea ce au învățat și deprins în tinerețe ; ei vreau să-și păstreze neștirbită autoritatea asupra tineretului ; ei nu vreau să cedeze locul celor tineri ș. a. m. d.

Dar înainte de toate, zicem noi, bătrînii sînt părinți, apărători ai intereselor familiale. Ei transpun pe plan social toate tendințele biologice cari îi împing să asigure copiilor lor o „carieră” excepțională. Bătrînii, șefi de familie, cari, aparținînd clasei conducătoare, vedeau în lupta legionarilor o primejdie pentru situația copiilor și nepoților lor, se împotriviră mișcării legionare. Dogmatici și intoleranți prin vîrstă, orgolioși și tru-

fași prin situația lor socială, unii din acești bătrâni deveniră cruzi și nesimțitori, unelte docile ale jidovimii care hotărîse uciderea legionarilor. Pe de altă parte, părinții legionarilor, în marea lor majoritate, se temeau de primejdiile ce amenințau viața copiilor lor intrați în luptă; ei doreau să învingă tineretul, dar aveau îndoeli și credința lor în biruință se clătina cînd vijelia prigoanei devenea prea puternică. Și au suferit și ei împreună cu copiii și unii dintre ei au plătit nedejdiile lor cu viața, alții cu suferințe nespuse, cu ani de închisoare, văzîndu-și copiii uciși în floarea bărbăției. Și ce cuvinte am putea găsi pentru a descrie durerea mamelor, a surorilor, a soțiilor legionarilor schingiuiți și împușcați la porunca unor oameni fără suflet!

Vor învăța ceva bătrînii din aceste întîmplări? Un lucru ar trebui să învețe cei trecuți dincolo de „limita de vîrstă“ care îi dă individului dreptul de a fi „actor“ pe scena vieții sociale. Căci, pe plan social, omul moare înainte de a muri de bătrînețe biologică. E bine și frumos ca bătrînii să se retragă din vreme în viața contemplativă, spre a nu incurca *acțiunea* bărbaților. Să ajute tineretul cu sfatul lor chibzuit, cu înțelepciunea lor dobîndită în cursul vieții, cu cunoștințele lor bogate, dar să nu ceară dreptul de a *hotărî* în clipa cînd se cere faptă bărbătească, vitejie și înfruntare de primejdii.

Lumea bătrînilor se îngustează tot mai mult; ea devine tot mai ștearsă, mai abstractă, mai filosofică am fi ispițiți să zicem, dacă prin filosofie am înțelege reflexiune și întoarcere spre sine însuș, lumea externă pierzînd din interes. Pentru bătrîni, codrii nu sînt așa de verzi ca pentru tineri, paserile nu cîntă așa de dulce, lumina lunii nu-i învăluie în farmec și mister. Ei devin copii, dar copii răi, porniți pe gîlceavă, cicălituri și egoiști. Copii, fără încîntătoarea naivitate și prospețime a copilăriei, fără curiozitatea copilului de a cunoaște toate, de a zburda și de a se bucura de toate minunile naturii.

Dar sînt și bătrîni cu spirit filosofic, blînzi din fire, buni la suflet și iubind cu căldură tineretul. Aceștia sînt adevărații *senatori*, sfătuitoari și învățători ai tineretului.

Despre ei zice *Platon*: „Cînd puterea lipsește și nu mai în-gădăue cetățenilor politica și războiul, trebuie să-i lăsăm, ca pe niște vietăți sfinte, să pască în libertate, fără altă ocupație serioasă decît filosofia, dacă vrem ca să trăiască fericiți și ca, după moartea lor, să încununeze dincolo viața lor printr'o fericire potrivită traiului lor“.

Dar spiritul filosofic, chiar după *Platon*, trebuie sădit din fragedă copilărie în sufletul omenesc, și în vîrsta bărbăției el trebuie să-și găsească dezvoltare deplină. Filosofia este pentru *Platon*, ceea ce este dragostea pentru creștini : înțelegere pentru viața sufletească a celorlalți oameni. *Conducătorul* trebuie să fie filosof în primul rînd, deoarece, de altminteri, cum ar putea conduce pe ceilalți ? Cum ar putea hotărî asupra soartei mulțimii conduse ?

Dar a filosofa înseamnă a năzui și spre cunoașterea de sine, înseamnă a înțelege momentul cînd trebuie să ne retragem din viața socială, în liniștea unei vieți „teoretice“, închinată contemplării lumii și a oamenilor.

Cînd începe omul a îmbătrîni ? *Montaigne* crede că după vîrsta de treizeci de ani : „Din toate frumoasele fapte omenești cari au ajuns la cunoștința mea, de orice fel ar fi, eu gîndesc că mai numeroase sînt cele ce au fost săvîrșite, și în timpurile vechi și în timpul nostru, înainte de vîrsta de treizeci de ani, decît cele după această vîrstă. În ceea ce mă privește, sînt sigur că dela această vîrstă și spiritul meu și trupul meu au scăzut mai mult decît au sporit, și au dat mai mult înapoi decît au înaintat. E posibil că la cei ce întrebuintează bine timpul, știința și experiența sporesc cu viața ; dar vioiciunea, hotărîrea repede și alte însușiri mai importante și esențiale ale firii noastre veștejesc și slăbesc“.

Pe vremea lui *Montaigne* oamenii se uzau poate mai repede, deoarece fixarea limitei de vîrstă era dependentă de puterea de a mînuî spada.

În timpurile noastre însă ne-a fost dat să vedem bătrîni neputincioși orbiți de patimă sfătuind la săvîrșirea de crime și fărădelegi nemaiauzite.

Ei se vor coborî în groapă nu spre a gusta fericirea eternă ci încărcați de blestemul unui neam întreg.

TRAIAN BRĂILEANU

Concepția Socială a Legiunii

Istoria doctrinelor sociale ne înfățișează numeroase concepții care s'au însumat în chip arbitrar sub aceeași denumire cu toate că purced din principii cu totul deosebite și practic duc la o completă desbinare. Este și soarta naționalismului. Sub termenul acesta se înțeleg azi concepții de viață cu totul di-

ferite, care stîrnesc adeseori nedumerirea celor neobișnuiți cu mînuirea nuanțelor.

Cîți oameni de treabă nu dădeau pînă eri sfatul că toți naționaliștii trebuie să se strîngă și să lucreze laolaltă pentru propășirea țării. Și cîți nu se declară singuri naționaliști, fără să priceapă de ce nu sunt considerați ca atare și nu sunt lăsați să intre în rînduri.

S'ar putea ca unii să fie de rea credință, dar cei mai mulți sunt naivi și străini de realitate.

De fapt există mai multe feluri de concepții naționaliste.

Cele răspîndite pînă la revoluțiile totalitare din Germania și Italia erau concepțiile naționaliste reacționare, care se opuneau cu înverșunare transformărilor ivite în structura socială a lumii moderne, naționalismul conservator, adică al marilor proprietari, al moștenitorilor de titluri și privilegii nobilitare, — apoi concepțiile naționaliste de clasă, mai cu seamă concepțiile liberale și țărăniști, care tindeau să valorifice în noua rînduială europeană forțele clasei burgheze sau ale clasei țărănești.

Pe o poziție reacționară sau pe o poziție progresistă, concepțiile acestea n'au nimic de a face cu naționalismul propriu zis, pentru că în centrul acestor preocupări nu găsim națiunea, ci o singură categorie de oameni din sînul națiunii, care se străduiește să trăiască din exploatarea celorlalte categorii de oameni.

O concepție conservatoare care se ridică împotriva imitației și a importului de civilizație, adică împotriva tuturor schimbărilor neprielnice, poate fi naționalistă în măsura în care prin lupta aceasta o națiune este ferită de părăsirea tradițiilor ei organice, — dar puterea ei nu constă în dragostea de țară, ci în dragostea de privilegii, la care o anumită clasă de oameni nu vrea să renunțe. Același lucru cu concepțiile liberale și țărăniști.

Puterea lor porcede din dorința de a crea o viață mai bună anumitor clase sociale. Liberalul de pildă, este adeseori antisemit, dar nu este antisemit pentru că își dă seama de toți termenii problemei ovrești, ci pur și simplu pentru că ovreiu se ivește ca un concurent primejdios în cîmpul său de afaceri. Dacă ovreiu este asociat, nu concurent, el devine pentru liberal un cetățean care merită toată ocrotirea statului.

Conservatorul iubește trecutul și se lipește de tradiție pen-

trucă numai așa își poate asigura privilegiile născute din trecut și menținute prin tradiție.

Liberalul și țărănistul sunt naționaliști numai în limita intereselor pe care le reprezintă. Pentru ei naționalismul este o armă de apărare sau de atac, un mijloc de a-și asigura succesul în lupta pentru interese. Cu alte cuvinte, în concepțiile acestea naționalismul se ivește ca o întâmplare convenabilă și dispare îndată ce nu-și mai îndeplinește rosturile.

Concepția naționalistă a vremurilor noastre, din care face parte ca o poziție bine distinctă și concepția legionară, este cu totul altceva.

Concepția legionară pune accentul pe neam, pe națiune, ca forme organice și integrale de viață. De aceea concepția legionară se deosebește neted, atât de vechile forme de naționalism, cât și de concepțiile socialiste și comuniste.

Concepția legionară nu izvorăște din interesele ascunse ale vreunei clase. Ea se înalță din nevoia de reconstrucție națională și deci în lumina ei neamul trece înaintea oricărei clase sociale și oricăror categorii de indivizi.

Dacă liberalismul se bazează pe burghezie, țărănismul pe plugărimă, comunismul pe proletariat, legionarismul se bazează pe toate forțele creatoare ale neamului și tinde la organizarea și sporirea neîncetată a acestora.

După concepția legionară atât clasele sociale, cât și indivizii sunt subordonați organic neamului. Interesele unei clase sociale nu pot fi ținute în seamă decât în măsura în care ele nu contrazic interesele națiunii, iar valoarea indivizilor se măsoară în funcție de contribuția lor la viața și dezvoltarea națiunii. Aceste două principii sunt esențiale.

Nicio clasă socială n'are drept la privilegii. Nicio clasă socială n'are drept să se desvolte în detrimentul altei clase sociale. Lupta de clasă propovăduită de marxism apare ca o grosolană eroare de perspectivă, de câte ori nu este o tactică vicleană de distrugere a neamurilor creștine de către organizațiile zise internaționale sau umanitariste, adică în realitate de către organizațiile șovine și imperialiste ale iudaismului.

Marxismul propovăduiește lupta de clasă pentru că în timp ce fiii aceluși neam se războiesc între ei pentru interesele lor meschine, și putera de vitalitate a neamului scade, evreei se pot infiltra liniștit și pot pune stăpânire fără luptă și fără să se observe, pe toate posturile de comandă. Teoria luptei de clasă a izvorât din nevoia de viață a unui popor care se vrea pe sine

stăpîn pe toate popoarele lumii, dar care fuge de lupta dreaptă, căci nu se simte în stare să învingă prin mijloace fățișe. Liberalismul, țărănismul și conservatorismul, poate fără să vrea și chiar fără să știe, au servit prin lupta lor împotriva altor clase naționale, planul de cucerire a lumii de către evreii mesianici.

Concepția legionară nu se lasă înșelată de aparențe. Dacă față de evrei cere o separație completă, nu vede în clasele sociale decît o organizare a puterilor de producție a unei națiuni, o diviziune firească a muncii, impusă de cerințele moderne de viață, așa dar o completare reciprocă de activități care nu se pot desvolta decît una prin alta. Perspectiva legionară exclude deci lupta de clasă și arată necesitatea imperioasă, pe viață și pe moarte, a colaborării organice dintre toate părțile care compun o națiune. Frontul de luptă se întoarce înlăuntru numai față de elementele parazitare, în înțelesul că ele trebuiesc complet eliminate.

După concepția Căpitanului, care este concepția tuturor legionarilor săi, într-o națiune nu există decît elemente creatoare și elemente distrugătoare, elemente productive și elemente profitoare. Legiunea cuprinde în rîndurile ei și face apel numai la cele dintîi, și caută să îndepărteze cu desăvîrșire tot ce e potrivnic dezvoltării firești a neamului și pe toți cei care trăiesc din exploatarea altora. Acapararea drepturilor naționale de către o clasă socială sau și mai rău, de către o clică oarecare, este o crimă împotriva neamului. Exploatarea omului de către om este o situație care trebuie să înceteze. Căpitanul a spus-o răspicat și noi nu facem decît să ascultăm poruncile lui.

Statul Legionar nu este un stat de clasă, ci un instrument politic, prin care neamul își asigură expansiunea și apărarea în lumea din afară și își organizează puterile creatoare cu care este înzestrat. Statul însuși este subordonat deci neamului. Statul nu are nicio rațiune de a fi dacă neamul nu se păstrează și nu se dezvoltă prin el spre forme din ce în ce mai înalte de viață. De aceea statul nu poate fi uzurpat și folosit împotriva neamului, fără a se condamna singur la pieire.

Statul legionar se bazează pe patria legionară. Din pricina aceasta în sînul său trebuie să-și găsească ocrotire deopotrivă muncitorii, țărani, negustorii, meseriașii, industriașii, intelectualii și oricare categorie de producători, dacă ei se situează pe linia neamului și își încadrează străduințele lor temporale în străduințele eterne ale neamului.

Ocrotirea statului legionar se extinde însă și asupra celor

oropsiți de soartă, asupra celor slabi și nevoiași, dacă fără vina lor au fost învinși de împrejurări și puși în imposibilitate să se mai ridice singuri. Patria este a tuturor, fie că sunt puternici, fie că sunt slabi. Din sînul ei se exclud numai cei răi, cei care greșesc față de neam și nu vor să-și răscumpere greșelile. De aceea concepția socială a Legiunii îmbină ideea de stat cu ideea de patrie și socotește că singurul izvor creator de viață deplină și înfloritoare este iubirea de oameni. În societate un om valorează atît cît iubește pe alții și se jertfește pentru ei și atît cît este iubit și urmat de semenii săi.

Căpitanul a devenit Căpitan prin dragostea legionarilor săi și rămîne în istorie prin jertfa sa cutremurătoare pentru izbăvirea neamului.

Statul legionar trebuie să valorifice mereu patria legionară. Legea patriei este însă legea iubirii. Se vor ridica în fruntea celorlalți cei care sunt capabili de iubire și de jertfă și vor aparține patriei și vor fi ocrotiți de statul înălțat de ea, cei care cred în destinele patriei și luptă pentru strălucirea ei.

În noua ordine socială deosebirile de castă, de clasă și de familie cad — erarhia se stabilește după puterea de iubire din care purced puterea de muncă și de credință și puterea de luptă și de jertfă.

TRAIAN HERSENI

Eugen Ionică

(Pro memoria)

I

Un trecut recent de îngenunchiere, de silnicie și de crimă s'a închis pentru totdeauna în paginile înroșite de sînge ale istoriei contemporane și un elan de viață nouă pentru o nouă rodire suflătească a prins să pulseze cu putere în piepturi tînești. Peste mormintele uitate — lipsite de cruci, lipsite de flori, lipsite pînă și de nume — cîntări de pioasă amintire au psalmodiat nestinsa durere a celor rămași în urmă. Bat năvalnic aducerile aminte la porțile conștiinței pînă mai eri încătușate. Marii dispăruți, răpuși mișelește în urgia ultimilor doi ani, — urgie unică prin întinderea și cruzimea ei în istoria poporului român — se ridică din adîncimi de suflet și se întruchipează aievea înaintea ochilor minții. Din lumea umbrelor, în care au

coborît înainte de vreme, fără prihană, se înalță în toată frumusețea făpturii lor de odinioară. Îi simțim printre noi. Îi vedem. Le putem vorbi. Ne putem însfirșit aduce aminte de ei.

Prea a fost cumplită prigoana. Prea fără de lege și pustietate crima. Floarea tineretului Neamului — mîndria și nădejdea viitorului — a fost atunci stinsă de viață și aruncată în gropi comune. În frenezia nebuniei deslănțuite, s'a crezut că întreg tineretul țării se va putea să fie ucis, pentruca peste miile de morminte anonime, sigură de sine și surizătoare, să treacă sarabanda adulațiunii, a nelegiurii și a jafului. Se prăpădea tineretul țării, iar noi, ce rămași în viață, în nopți de trudă, chinuite de coșmar, vedeam profilindu-se amenințătoare imaginea de Apocalips a Crematoriului.

II

Eugen Ionică. Îl revăd a avea. Îl revăd întocmai, cu ochii minții. Așa cum a fost. Cum a rămas. Cum va rămîne deapureri în amintirea celor dragi ai lui, a prietenilor, a celor ce le-au cunoscut.

Înalt și falnic, asemenea brazilor din munții săi natali, cu trăsături fine și armonioase, pe care le înnobila o privire totdeauna blîndă, totdeauna dulce, și un surîs discret, pe care, cei ce l-au cunoscut, nu i-l vor uita niciodată. Frumos, în sensul bărbătesc al cuvîntului, de o frumusețe peste care bunătatea ochilor căprui și mlădierea dulce a glasului așterneau nu știu ce aer de prestanță virilă, care totdeauna te atrăgea și îți impunea. Cînd te despărțeau de el, după o convorbire în care duceața privirei și flexiunea gravă a glasului te învăluiseră ca într'o mreață, erai surprins de puternica lui strîngere de mînă.

Peste statură și chip se proiecta dinăuntru în afară ca un nimb de demnitate și distincțiune, de bunătate și de noblețe. Eugen Ionică era de o rară distincțiune, de o neasemuită bunătate și de o înăscută noblețe. Un om care nu avea dușmani. Nu putea să aibă dușmani, ci numai prieteni. Prin demnitatea și distincțiunea lui, prin bunătatea și noblețea lui desarma orice ambiție rivală, orice năzuință dușmănoasă de a-l egala sau întrece. Era superior. Îl simțeau superior și bun și te complăceai în apropierea lui prietenească, delicată, nobilă.

Pe Eugen Ionică l-am cunoscut pentru întîia dată, la Bacău, în timpul marelui război, în 1918. În raporturile dela profesor la elev.

Era pela sfârșitul anului școlar, prin Aprilie sau Mai, cînd, într'o zi, mi-a apărut deodată o figură drăgălașă de copil, în banca întâia a rîndului de mijloc, în clasa a III-a. Mă privea cu niște ochi mari, plini de lumină, care arătau numai bunătate și cuminenție, și cu un surîs blînd; surîsul lui de totdeauna. Surprins de prezența așa de plăcută a unui nou elev, l-am întrebat: „Cum te cheamă?“ Mi-a răspuns frumos, ridicîndu-se în bancă: „Ionică I. Eugen“. Continuuînd întrebările, am aflat că este fiul Inginerului Ion Ionică din Tohanul Nou al Brașovului și nepotul Generalului Traian Moșoiu.

Ne-am împrietenit din prima zi de școală și chiar din prima zi m'am simțit îmboldit de nu știu ce tainică dorință de a face lecțiile mai frumoase, mai atrăgătoare. Doream să placă lecțiile mele micului elev pribeag și mă sileam să-i fac cît mai plăcută trecerea pela liceul din Bacău, unde și eu eram doar în trecere.

Peste un an ne-am întîlnit din nou. De data asta, în Brașov, la el, acasă. Eugen Ionică era acum elev în clasa a V-a a Liceului „Dr. I. Meșotă“, la care poposisem de curînd, deodată cu mai mulți profesori tineri din Ardeal și din vechiul regat, ca profesor titular. Prietenia dela profesor la elev și-a reluat îndată firul și patru ani în șir, pînă la absolvirea liceului, am avut în Eugen Ionică — premiantul întîii dela a V-a pînă la a VIII-a — nu numai un elev deosebit de bine înzestrat, dar și un prieten.

După absolvirea liceului a plecat în străinătate. Mai întîii la München și Zürich, unde a făcut strălucite studii de chimie și electro-chimie, iar peste cîțiva ani, la Paris, unde și le-a desăvîrșit.

Intors în țară, cu titlul de inginer-chimist al Școalei Politehnice din Zürich și doctor în științe al Universității din Paris, în 1930 a fost numit asistent la catedra de chimie tehnologică și de electro-chimie a Profesorului Paul Staehelin dela Școala Politehnică din București. După un număr de ani a fost definitivat în acest post și cooptat în Comitetul de perfecționare tehnică a Școalei Politehnice, în care calitate a fost numit conferențiar și însărcinat cu conferințe despre studiul chimic al lemnului în vederea fabricării celulozei.

Ca asistent universitar și colaborator al Profesorului Paul Staehelin, a făcut un număr impresionant de lucrări științifice; unele, în colaborare; cele mai multe însă, singur. Cităm cîteva dintre ele :

1. Procedeu pentru activarea cu clor a pământurilor decolorante.
2. Desvoltarea industriilor electro-chimice.
3. Manual de lucrări practice la electro-chimie.
4. Procedee noi pentru activarea pământurilor decolorante românești (brevet regal).
5. Studiu comparativ asupra citorva caoline românești.
6. Aplicarea galvanoplastiei nichelului și cuprului în arta grafică.
7. Metoda calorimetrică rapidă.
8. Butanul, un nou combustibil românesc.
9. Studiu asupra denicotinizării chimice.
10. Viscosimetrul Niprex.
11. Oxidarea catalitică a amoniacului.
12. Cercetări asupra cărbunelui activ pentru măști contra gazelor de luptă.

Solicitat ca expert tehnic la *Fabrica de timbre* din Capitală, după câțiva ani de funcționare la această instituție, d. Ioachimescu, directorul fabricii, care în același timp conducea și *Monetaria Statului*, l-a rugat să-i dea concursul său la organizarea pe baze științifice a Monetăriei. Deși mult ocupat, Inginerul Dr. Eugen Ionică n'a stat un moment la îndoială spre a jertfi importantei instituțiuni de Stat, munca, ce i se cerea. În calitate de consilier tehnic al directorului și îndrumător al lucrărilor, spre sfârșitul anului 1935, și-a început activitatea la această instituție. Dădea directive și veghea la traducerea lor în faptă. Lucra alături de ceilalți angajați. Lucra uneori singur. Cu mâna lui. Ii plăcea să vadă aranjându-se lucrările sub ochii săi: dela cele mai mari până la cele mai mici. Nici un lucru nu i se părea prea neînsemnat spre a merita atenția sau interesul lui. În modul acesta, el, conducătorul, dădea cel mai înalt exemplu de ordine în lucrări și de împlinire a datoriei.

Laboratorul de chimie al Monetăriei Statului este pedan-tregul opera sa. Inginerul Dr. Eugen Ionică îi simțise nevoia și l-a înființat. Aici făcea el lucrări curente de analize de metale prețioase și, în general, de metale utilizabile în monetărie. Tot aici, în laborator, a organizat expertiza monetelor false. Era prima oară, dela închiderea vechii monetării (1885), când se studia, pe baze științifice, analiza monetelor false. Rodul acestor străduințe a fost un studiu deosebit de prețios asupra diferitelor aliaje folosite în falsificarea monetelor, precum și asupra metodelor de falsificare. Studiind problema, dădea cele mai utile

indicațiuni cu privire la identificarea monetelor false și la recunoașterea celor bune, pe care de multe ori autoritățile le luau drept false și le distrugeau spre marea consternare a publicului și prejudiciul autorității de Stat.

În timpul activității sale la Monetăria Statului a studiat aliajul quaternar al monetelor de argint de 100 lei (argint, cupru, zinc și nikel), retrase mai târziu din circulație, precum și nikelul actualelor monete de 100 și 50 lei. În același timp a întocmit proiectul unei instalații de afinare a argintului, pe cale electrolitică, din aliajele de argint. Tot el a studiat, în cadrul Monetăriei Statului, chestiunea emailajului insinelor — o pozoabă, cu care azi se mîndrește această instituție — iar la Banca Națională a dat prețioase îndrumări și a contribuit în cea mai largă măsură la perfecționarea clișeeleor de imprimare a bancnotelor. În acest scop a publicat lucrarea : „*Studiu asupra fabricării clișeeleor de bancnote prin galvanoplastie*“.

Pentru edificarea proprie și spre a verifica — prin comparație cu o instituție similară — progresele realizate de el la Monetăria Statului, între 12 și 17 Martie 1937, a făcut o vizită la Monetăria de Stat din Varșovia. Rezultatul acestei călătorii a fost un documentat și frumos scris : „*Raport asupra călătoriei de studii la Monetăria din Varșovia*“.

III

O muncă așa de intensă, oricît ar fi de variată, impune, spre a fi susținută, — fie și la intervale mai mari — unele pauze de destindere și de întremare. Aceste binecuvîntate prilejuri de odihnă le găsea Eugen Ionică în excursiuni — în timpul sau la sfîrșitul anului școlar — pe care le organiza cu studenții săi dela Școala Politehnică, sub conducerea profesorului Paul Staehelin și în însoțirea colegului său, Inginerul Bratu. Nu numai țara, care trebuia vizitată provincie cu provincie și studiată în imensele ei bogății naturale, dar și străinătatea a fost obiectul excursiunilor organizate de el. Astfel 8, 10 sau 14 zile, profesori și studenți, înfrățiți în același dor de ducă, își uitau cîtva timp de laborator și de cursuri și se apropiau cu sufletul de sufletul cel mare al naturii. Demnă, în special, de amintire este excursiunea făcută în Germania, în vara anului 1937, în scopul de recreație intelectuală și de studii, cu care prilej au fost vizitate orașele Berlin, Dresda, Düsseldorf, Colonia, Frankfurt, München și Breslau.

IV

În epoca de după război, cînd pentru poporul român se punea marea problemă a primatului etnicității sale în țara mărită ca populație și teritoriu, Eugen Ionică s'a încadrat în modul cel mai firesc în mișcarea naționalistă. și creștină a Gărzii de Fier. Doctrina precisă a noiei mișcări, înalta ei atitudine etică, prietenia intimă a Căpitanului, cu care avea atîtea afinități sufletești, și cunoștința personală a frunțașilor mișcării legionare, l-au cîștigat definitiv pentru noul crez de înălțare a rominismului.

Ivindu-se ideea organizării într'un corp aparte a celor ce, aparținînd de formă altor partide, erau cu sufletul alături de legiune și doreau s'a sprijine în taină, Eugen Ionică împreună cu Profesorii Eugen Chirnoagă, Păr. Duminică Ionescu și alți frunțași a luat inițiativa organizării unei noi grupări numită „Asociația Prietenii Legionarilor“. Atrăși de persuasiunea cuvîntului său cald, nu numai prieteni de o vîrstă cu el, dar chiar și oameni înregimentați de mult în alte partide și foști profesori ai săi au aderat la noua organizație.

Însă toate aceste nobile silințe erau sortite să se sfîrșească într'o înfricoșătoare dramă. Din umbră, asemeni fiarelor de pradă, judaismul bancar și francmasoneria internațională pîndeau. Tînăra mișcare romînească, naționalistă și creștină, și de o ținută etică așa de înaltă, trebuia să piară. Forurile internaționale o cereau. De altă parte, vechile partide, pentru care alegerile din Decembrie 1937 fuseseră o revelație a nebănuitei prize în masa cea mare a poporului, a mișcării legionare, doreau și ele o stăvilire, dacă nu chiar o înfrîngere, a legionarismului. Așa dar, și pe plan internațional și pe plan intern, soarta lui era pecetluită. Trebuia să dispară.

Balonul de încercare al unui guvern Goga, cu Armand Călinescu, ministru-torpillă, la Interne, nu avea alt scop decît de a demasca întinderea curentelor naționaliste și de a le învrăjbi între ele, — pretextul cel mai nimerit pentru instituirea dictaturii personale și înăbușirea în sînge a Gărzii de Fier.

Ce a urmat după căderea guvernului Goga se cunoaște. Schimbarea Constituției și măsuri din ce în ce mai aspre deschid calea urgiei, ce avea să se abată. Se desființează partidele politice. Incep arestările. Numai de legionari. Mai întîi a lui Corneliu Codreanu, căruia i se înscenează un proces de înaltă trădare, apoi a celorlalți frunțași legionari. A tuturor pînă la unul.

La deslănțuirea prigoanei, Eugen Ionică se afla într'o excursiune de studii în Ardeal, cu un grup de studenți ai Școalei Politehnice, împreună cu profesorul Paul Staehelin și Inginerul Bratu. Era pela mijlocul lunei Aprilie 1938. După ce vizitase Sighișoara, Mediașul și Dicio-Sîn-Martinul, grupul de excursioniști ajunsese la Alba-Iulia, în seara zilei de 15 Aprilie. Aici a poposit peste noapte, cu hotărîrea ca a doua zi, 16 Aprilie, să-și continue drumul. A doua zi, — Duminica Florilor, — cineva dintre conducători avea însă să lipsească din grup spre a nu mai fi văzut niciodată în libertate. Era Inginerul Dr. Eugen Ionică. Poliția de siguranță, care îl căutase la el, acasă, în București, și care, cu telefonul în mînă, din chiar casa lui urmărea desfășurarea excursiunii, aflase de sosirea celui urmărit în Alba-Iulia. Dar cum să-l despartă de grup? Cum să-l ridice din mijlocul excursioniștilor? Avea să se producă o mișcare; poate, chiar să se opună rezistență. S'a recurs atunci la un vicleșug. Disdedimează, în ziua de 16 Aprilie, în timp ce grupul se îndreptase spre gară — spre a-și continua drumul — un agent de poliție, însoțit de un comisar, s'a prezentat la hotel la Eugen Ionică spunîndu-i că la Prefectura Județului îl așteaptă un prieten, care ține neapărat să-i vorbească. Nebănuind stratagema, Eugen Ionică i-a urmat, dar în loc de Prefectura județului, a fost condus la Chestura de poliție, unde a fost declarat arestat. De acum începe Calvarul. Transportat mai întîi la București, este îmbarcat aici împreună cu alți frunțași legionari într'o camionetă închisă și internat la M-tirea Tismana. După o lună de detențiune, în ziua de 16 Mai, a fost mutat la Miercurea-Ciuc. Aici a stat iarăși o lună. Pînă la 17 Iunie, cînd întregul grup de 18 comandanți legionari a fost transportat la Jilava spre a fi judecat în procesul de înaltă trădare intentat Căpitanului. Procesul s'a judecat între 25 și 30 Iunie. După proces, grupul a fost din nou adus la Jilava, unde a stat pînă la 30 Iulie. Exact încă o lună. Pînă la judecarea — în realitate, nu putea fi vorba decît de respingerea — recursului. Cu o zi mai înainte ca justiția militară să se pronunțe asupra recursului — era așa de inutilă așteptarea verdictului! — grupul întreg, cu cătușe la mîini și la picioare, ca niște criminali de rînd, a fost transportat la Rîmnicul Sărat. Aici au suferit Eugen Ionică și camarazii săi cea mai grozavă întemnițare. Inchipuiască-și cineva o închisoare din beton, — numai din beton și piatră — rece ca iarna și întunecoasă ca o hrubă, cu celule strîmte și înalte și cu ferestrele de trei metri ridicate dela pămînt. Prin aceste ferestre

mici și zăbrelite, lumina se reverberează straniu, ca un fel de mirare că mai este pe lume și zi, nu numai noapte.

Între acești pereți, umezi și reci, a trebuit să stea, Eugen Ionică mai bine de un an. Tot aici, la Rîmnicul-Sărat, au fost aduși, spre sfârșitul lui August în cursul lui Septembrie 1938, Nicadorii și Decemvirii și Căpitanul însuși. Mai trziu și Emil Șiancu și Ion Banea.

Însă pentru scurtă vreme. Soarta Căptanului și a celor 13 fruntași legionari — Nicadorii și Decemvirii — era de mult pecetluită. În besna nopții de Sft. Andrei, între 29 și 30 Noembrie 1938, Căpitanul și cei 13 camarazi de luptă au căzut cei dintâi: strangulați cu sbilțul, apoi împușcați și aruncați într'o groapă comună, peste care s'a turnat var nestins... undeva, pela Jilava!!

La Rîmnicul-Sărat a stat Eugen Ionică pînă la 5 Sept. 1939. La această dată, a fost adus la Brașov odată cu Traian Cotigă, Căpitanul Șiancu și Radu Budișteanu și internați cîteșitrei în Spitalul Militar. Sub pază severă. Din Spitalul Militar din Brașov — se știe în ce împrejurări și în ce scop — în seara zilei de 21 Septembrie 1939, a fost ridicat și dus la Brașov, unde în zorii zilei de 22 Sept. s'a comis grozăvia, care, alături de atîtea altele săvîrșite în aceeași noapte, va rămîne ca o veșnică rușine pe obrazul Țării.

V

Astfel a fost răpusă o viață curată ca un cristal și nobilă pînă la sfînțenie: *Viața lui Eugen Ionică*. Odată cu viața lui Traian Cotigă, a lui Emil Șiancu, a lui Ion Faur și a celorlalți fruntași legionari, uciși la Rîșnov, în zorii zlei de 22 Sept. 1939.

Fără vină și fără judecată. În afară de lege și de morală. Fără considerare la nesfîrșita durere a celor rămași în urmă... Din înalt ordin, în scopul de a se răzbuna moartea dictatorului ciclop, vizirul guvernării. Brutală pînă la inconștiență și pînă la crimă, autoritatea de Stat săvîrșea astfel *ireparabilul*.

A fost răpusă viața lui Eugen Ionică. Asemenea marei jertfe dela începuturile Creștinismului, singele lui, singele Căpitanului și al atîtor martiri ai crezului legionar a trebuit să se verse pentru pecetluirea *legei celei noi*, a noiei vieți romîne și creștine. Este, poate, scris în cartea destinelor omenești ca marile biruințe să se sfînțească prin marile sacrificii. Singele lui s'a vărsat, dar sufletul lui de arhanghel — chintesență a tot ce este mai frumos în plămada spirituală a Neamului nostru —

a fost duh de pază, duh de îndrumare și de întărire pe calea credinței în isbînda ce avea să vie. Chipul lui s'a modelat în contur de simbol al adevărului și al dreptății. Ca și al Căpitănelui. Ca și al Inginerului Clime și al lui Alexandru Cantacuzino. Ca al marilor mucenici ai ultimilor doi ani de prigoană.

Cînd puterea Celui rău părea să fie mai nesdruncinată ca oricînd, iar desnădejdea se lăsa grea pe suflete, ca o lespede de mormînt, o biruință de legendă a fișnit deodată cu ultimele fulgerări ale unei spade frînte. Intr'o supremă încordare a credinței, înainte de a fi lăsată din mîini, jumătatea de spadă validă a săvîrșit minunea biruinței. A biruinței legionare. A biruinței definitive. Lumina poate fi ținută sub obroc ; dreptatea, împilată ; adevărul, înfruntat și disprețuit. Pînă în cele din urmă, lumina, adevărul, dreptatea, verificate în focul supremei încordări a morții, doboară puterea nimicitoare a răului. Moartea lui Eugen Ionică alături de atîtea jertfe de neiertat, este cheazășia biruinței legionare: a biruinței adevărului și dreptății romînești.

P. I. TEODORESCU

Al XIX-lea an fascist

(Italia și Aromîinii)

„Suntem dintre acei care cred că soarele nu răsare la Moscova, ci la Roma“.

Corneliu Z. Codreanu

Italia își inaugurează cel de-al XIX-lea an al erei fasciste cu intrarea trupelor sale în Grecia (28 Oct. 1940, ora 6 dimineața). Iată festivitatea care caracterizează pregnant țara, poporul și conducătorul.

Date unele repetate incidente la granița Albaniei, provocate de nedibăcia Greciei anglofile și italofoabe, se înțelege lucru că Italia n'a mai putut sufla în borșul grecesc menit să-l pape Anglia. Iar această prioritate de inițiativă vine ca un deosebit de important auguriu să jubileze cei 18 ani de creație fascistă și triumful Axei Roma-Berlin.

Iar noi mai știm că orice expansiune italiană înseamnă un înalt grad de victorie a civilizației și culturii sub semnul *licturului*. Căile de comunicații, instituțiile și instrucția din Libia, Abisinia și Albania nu amintesc numai temeinicia Romanilor, ci afirmă continuarea, după două milenii, a meșteșugului străbun. Aceasta e victoria italiană în stil mussolinian. Invinsul se pomenește deodată c'o țară refăcută din temelie.

Sînt cei optsprezece ani de muncă, disciplină, creație, credință în Dumnezeu și 'n mai bine care nu pot suporta nevolniciile gata să dărîme opera Europei de azi, inițiată și apoi continuată, zi de zi, de regimul fascist. Cei ce continuă coaliția pustiirii împotriva căreia și-a ridicat steagul Ducele, încă nu-și dau destul de bine seama că „Istoria nu aparține mișeilor, ci curajoșilor ; nu e a trîndavilor, ci a muncitorilor. Istoria este a celor ce știu s'o însface și s'o 'ncovoiaie așa cum cere voința lor tenace“¹⁾. Iar spiritul oțelit al poporului italian știe să-și creieze istoria pe care și-o vrea.

Europa de acum 18 ani nu mai poate reveni. Flamura muncii și-a dreptății înălțată în Italia și-a clădit inexpugnabile cetăți în cele patru părți ale Continentului. Alături de fascismul deschizător de drumuri, național-socialismul lui Hitler, falangismul lui Franco și legionarismul lui Codreanu luptă pentru intronarea definitivă a omeniei și-a virtuții.

Deaceea sărbătoarea fascismului e sărbătoarea idealului național și-a bunei orînduiri internaționale.

Dar acest 28 Octomvrie 1940, pentru noi Romîinii, mai are o epocală însemnătate istorică, deoarece în Grecia trăiește o bună parte din acele grupuri ale neamului nostru cunoscute sub numele de Aromîni și Meglenoromîni care vin să se alăture la Fîrșeroții din Albania și la Romîinii din Istria și, prin actuala situație, ne apropie și mai mult de Italia lui Victor Emanuel al III-lea și-a lui Benito Mussolini.

Organizați altădată în acele Vlahii din Tesalia, Acarnania, Etolia și Epir — *Vlahia Mare* și *Vlahiile Mici*, despre care ne vorbesc cronicarii Nichetas Acominatos, Frantzès, Geoffroy de Villehardouin, Henri de Valenciennes, Robert de Clary etc. — și, la un moment dat, ajutați de soartă spre-a întemeia un strălucit imperiu romîno-bulgar de scurtă durată, acești latini, lăsați în prada balcanismului, de mult tînjesc după o scînteie de dreptate și omenie.

Ei, singurii din grupurile romanice care au păstrat intactă vorba latinească *umanitas* cu adîncu-i tîlc, sub forma de *umînitare* și *uminitate*, n'au parte de vreun pic de pace și omenie din partea stăpînirii grecești.

Cîntecele lor populare gem de durerea și revolta asupririi. Ii mai menține voinicia și dîrzenia care dărîmă orice silnicie și

1) Mussolini, *Spirito dela Rivoluzione Fascista*, Antologia a cura di G. S. Spinetti, Milano 1937, XV, pag. 290.

uneori se revarsă în cumplite răzbunări, căci destinul le spune lămurit că sîngele neamului, vărsat pe nedrept, nu poate fi lăsat numai în plata lui Dumnezeu, ci și a oamenilor.

Lupta pentru păstrarea graiului strămoșesc e crîncenă. Dar persecuțiile și violențele grecești rămîn zădarnice, căci Arominul nu se dă nici cu una, nici cu două, nici cu nouăzeci și nouă :

Unde s'a aflat și unde s'a pomenit
Să-mi las limba cea străveche,
Limba noastră cea frumoasă
Moștenită dela mama și tata...

— sînt șirele unui cîntec popular, general răspîndit, pe care-l dăm în transpunere curentă.

Ani de-a rîndul, frunțașii aromîni loviți de năpăstuiți au apucat colnicul munților și potica codrilor spre-a-și croi singuri dreptate împotriva abuzului grecesc.

Cînd Albania a trecut sub guvernare italiană, Romîinii din Balcani s'au convins, prin frații lor de acolo, că mîntuirea le poate veni numai din partea fasciilor mussoliniene. De atunci a'nceput un larg șir de invocări a ajutorului italian. Visînd chiar o *Aromînie* sau un *Stat aromîno-albanez* (parte din Elada romînească și Albania întregă) sub directa conducere a Italiei, Balcanul oferă circa 350.000 de Romîni.

De Paștele acestui an mă aflu prin satele din Cadrilater constituite de Aromîni și Meglenoromîni colonizați din Balcani. Printre ei am cunoscut pe energicul și talentatul megle-noromîn *Boșcu Pașughiorghi*, situat în Bazargic (jud. Durostor), mare luptător pentru *autonomia Macedoniei*, după nedreptătea pe care au trebuit s'o înghită acești năpăstuiți ai sorții în urma războiului mondial. E o cauză, care, chiar dacă unora li s'ar părea utopică, a sbuciumat cumplit sufletul fraților din Balcani și-a costat mult sînge romînesc și grecesc.

Nădejdea în libertatea politică stăruie mereu în inima Romînilor de acolo.

Acest Boșcu, — adevărat erou, purtînd pe corpul său stig-matele unor grave răni în luptele cu Grecii, — vedea în Italia și Duce singura speranță, într'un moment cît mai apropiat, a mîntuirii suferințelor poporului latin din Peninsula Balcanică. Vorbea de visul neamului și credința ce-l călăuzea în luptă

tele din 1923—1925 împotriva Grecilor și suspina în expresii de cîntec pe care le transpunem pe înțelesul tuturor :

Macedonie, tu cu nume vestit,
ești afurisită de Dumnezeu.
Tu zămisliși tinere odrasle
ce și-au lăsat ciolanele pe colinele tale.
Ca să te ajungă (și pe tine) odată libertatea,
Macedonie, să nu-ți pierzi renumele.
Jale mi-i și dor,
dar am jurat să mor acolo.

În orice caz, Românii din Grecia, ca și cei din Albania constituie un real element de sprijin pe care-și poate așeza, în siguranță, trainicile sale baze, civilizația și cultura italiană. La 'nceput de epocă nouă, milenarele doruri de *fratellanza* italiană umplu inima Aromînilor și Meglenoromînilor de o vi-brantă bucurie.

Mai amintim aici că acești oameni ai munților (cunoscută e zicala lor : *casa noastră-i muntii*) se disting printr'un caracter deosebit de frumos și tare. Hărnicia, iubirea de Dumnezeu, de dreptate și de omenie îi dosebește mult de vecini. Din rîndurile lor s'au ivit mari căpitani în cursul asupririlor grecești și străluciți legionari în zilele groazniciei prigoane suferită de Garda de Fier. Sînt oameni sprinteni, pricepuți, dîrji, curați la suflet și energici în care te poți încrede și cu care poți activa după plac.

Italia e de mult și cu drag așteptată în plaiurile balcanice.

PETRU IROAIE

Spre o nouă orientare în artă

Rîndurile acestea vor să aducă o contribuție la limpezirea stărei noastre spirituale, — cîteva sugestii în legătură cu problema înfăptuirilor romînești în domeniul artelor. O scurtă privire înapoi, pentru a găsi temelia pe care se va ridica spiritul nou al artelor noastre, este necesară. Am avut artiști a căror operă a fost socotită cu atît mai artistică cu cît era mai „europeană“. O înjghebare în jurul „Ideii Europene“, revistă în jurul căreia se grupase, după războiul din 1916, mulți oameni de cultură „europeană“ — ceea ce însemna la acea dată : la pas

cu manifestările artistice occidentale — a fost foarte caracteristică pentru acel timp. Occidentul era limitat, pentru noi, în domeniul artistic la Franța, mai bine zis la orașul zis Paris, care timp de o sută de ani a fost centrul netăgăduit al artelor și „Orașul lumină”. Nivelul cultural al unui artist era socotit în raport direct cu admirația ce-o purta unui astru de mărimea întâia, cum erau pentru scriitori *France* sau *Proust*, pentru pictori *Cézanne* sau *Picasso*, căci arta franceză a grupat în jurul ei tot ceea ce-a avut gândirea noastră mai subtil și mai bun.

Acest amestec de admirație pentru operele de artă franceze și de recunoștință pentru susținerea cauzei noastre în războiu deveni curînd o dominațiune spirituală atît de puternică încît valorile romînești se socoteau cu metrul francez-european. De aceea, a fost posibil să avem manifestări artistice în cari influența picturii franceze era atît de vizibilă încît vizitatorii aveau impresia că expoziția era una dintre cele din rue Bonaparte sau rue la Boétie, străzile galeriilor de artă din Paris. Librăriile aduceau din Franța și din Germania, ea însăși sub influența artei franceze, reviste de artă, unde erau reproduse opere de artă expuse la Paris, dar al căror spirit rar că era francez. Dominațiunea aceasta colorează întreg secolul al XIX și cei 30—40 ani ai secolului nostru.

Scriitorii, toți crescuți în spiritul revoluției franceze, începînd cu *Baudelaire* și isprăvind cu *France* și *Gide*, de o spiritualitate atît de tipic franceză, și apoi toți impresioniștii francezi, *Manet*, *Monet*, marele *Cézanne* și *Matisse*, personali și totuși continuatori ai tradiției franceze, devin idoli spre cari se îndreaptă aspirațiile tinerilor noștri artiști.

Au trăit artiștii noștri romîni, oameni tineri, aparținînd unei țări tinere, cu ochii și sufletul ațintiți asupra acestor manifestări artistice și astfel s'a creiat o vasalitate artistică. De la iconarii noștri, de la picturile morale ale bisericilor romînești din Curtea-de-Argeș, din Bucovina sau din Moldova, nu aveau încotro să-și întoarcă ochii și spiritul.

Înapoi — o artă romînească populară, aspră și sobră tipică; înainte — în Apus — o artă toată de rafinament și de veche civilizație. Între acești doi poli, a pendulat sufletul lor.

Leagănul lor, țara romînească, îi chema spre inspirația pămîntului nostru, dar ceea ce le oferea ea era puțin ca formă: era întocmai ca lada Sfintei Vineri din poveste: sărăcăcioasă pe dinafară și plină de bogății înăuntru. Patria lor spirituală, Franța, îi chema spre alte viziuni, infinit mai strălucitoare și

mai aproape de haina somptuasă pe care o doreau artei lor. O luptă neîncetată s'a dat în spiritul artiștilor noștri : de-o parte chemarea pămîntului strămoșesc, cu natura lui bogată și veselă, de alta influența gîndirii Occidentului. O generație sacrificată prin lipsa de orientare, prin haosul diverselor influențe cari o trăgeau în toate părțile. Avem artiști a căror operă este o reeditare a lui *Vuillard* sau a lui *Matisse*, la alții influențe multiple, cari suprapunîndu-se dau un aspect original, dar toate aceste opere de înaltă ținută spirituală, pline de talent, rezultatul unei culuri cu mult superioare culturii noastre autohtone, nu sînt ale noastre. Un copil frumos și foarte inteligent, dar care nu-i copilul nostru. Al nostru, fie mai slăbuț, mai urîțel, și chiar descult, ne este drag și scump, pentru că e copilul nostru.

Putem avea oare o artă a noastră, adevărat romîneasă ? Și 'n ce stă caracterul ei, specificul ei ?

Cînd ne gîndim la specificul englez, ne gîndim la *Shakespeare* sau la *Gainsborough* ; la specificul german, la *Goethe* sau la *Dürer*. Ei au subliniat, au cristalizat și au făcut perceptibil și pentru cei dinafară, pentru străini, caracterul țării lor. Geniul face din toate caracteristicile împrăștiate, o operă de tip ; el reconstitue lumea și natura țării sale și, prezentînd-o într'o formă mai schematică și mai clară o face înțeleasă și adeseori iubită.

Specificul nostru, în domeniul plastic, îl găsim clar dar în arta populară, în sentimentul colorilor vii ale costumului romînesc, în compoziția deseori abstractă a creștăturilor pe lemn, în covoarele atît de bogate și variate, toate o grădină de flori. Și-l regăsim în spiritul mistic al picturilor noastre bisericești, în armonia și proporția arhitecturii romînești. Aci se găsește *bogatul izvor de inspirație pentru o artă autohtonă*. În manifestările noastre culte, rareori îl găsim, căci nimeni nu l-a prins întreg încă în toată plinătatea sa. În arta populară îl găsim și-l recunoaștem sub orice velință s'ar ascunde, dar la artiștii noștri îl găsim doar ca o pată de soare printre norii influențelor străine. Il simțim în arta plină de lumină a lui *Grigorescu*, în sensualitatea colorii lui *Luchian*, în armonia minoră a lui *Tonitza*, în verve lui *T. Sion*, și în arta robustă și nobilă a lui *Pătrașcu*. Căci specificul romînesc este însuș aportul sufletului nostru în artă : ceea ce a păstrat neîntinat de influențe străine artistul în sufletul său. Ceva ce se ridică din străfundurile prin care vorbesc străbunii noștri, toate adu-

cerile aminte, toate basmele, toate colțurile înșorite ale Țării, uitate sub un deal, lângă o pădure. Dar subiectul nu e totul. El este punctul de plecare al artistului, el sugerează și deschide poarta minunată a inspirației. Felul în care redăm natura, ceea ce vibrează în sufletul nostru privind-o, pune în evidență specificul nostru, felul nostru de-a simți, el va crea stilul nostru național.

Nu putem fi analitici și deprimanți ca Rușii; nici armonioși, senini și blazați ca Francezii, nici lăuntrici și aspri ca Germanii. Vom crea un stil care va fi al nostru, întrucât prin el va vorbi spiritul nostru.

Un artist al nostru, de mare talent european, dar înstrăinat complet de arta țării, *Brîncuș*, spunea odată: un artist trebuie să vadă muzee, să citească, să călătorească pînă la 25 ani, apoi să se retragă într'o sihăstrie, unde să lucreze în singurătate pentru regăsirea SA.

Și noi toți am văzut muzee străine, am călătorit, am lucrat la școli străine; e timpul să ne închidem în granițele țării noastre, să uităm aproape ceea ce am învățat și să lucrăm pentru regăsirea noastră, pentru regăsirea țării, spre a putea auzi chemarea ei, cuvîntul ei abia șoptit, pe care doar o ureche fină, urechea unei inimi românești îl poate auzi.

Acest artist, care va prinde în liniile arhitecturii sale, în factura picturii sau sculpturii sale chemarea naturii românești, nealterată de influențe străine, vorba ei neaș românească fără neologisme, va crea stilul „legionar“. Stilul sincerității absolute. El va crea, fără să vrea și fără să-și dea seama, stilul caracterului nostru național, pe care îl vom prețui ca o regăsire a personalității noastre pînă acuma atît de voit tributară Occidentului.

Căci la ce ne servesc toate Balcicurile pictate în grisaille-ul Parisului, toate nudurile în maniera lui *Dérain*, toate arhitecturile în genul lui *Le Corbusier* sau sculpturile à la *Bourdelle*? Ele toate sunt străine de sufletul nostru, și ca inspirație și ca factură astfel cum este și stilul așa zis „florentin“, amestec spaniol cu ceva maur și ceva de arhondaric românesc!

LUCREȚIA MIHAIL-SILION

Cuibul

Răul din lume trebuia să fie biruit. O promisese Tatăl în clipa primei victorii a Răului, în momentul păcătuirii lui Adam. Cum avea să fie învins? Prin venirea și jertfirea Fiului. Prin moartea și învierea Lui, boldul morții s'a nimicit, puterea iadului a încetat. Așa învață, așa cîntă Biserica și așa este. Ce însemnează aceasta? Că omul a devenit beneficiarul gratuit al jertfei și expierii Fiului? Că nu mai există Răul? Nicidecum. Dacă Răul nu ar mai fi trebuit să existe, nu i s'ar fi dat dela început posibilitatea de existență. Incoronarea omului cu unul din atributele Divinității, *libertatea*, ducea implicit la crearea unui domeniu în care această libertate se putea pune în valoare. Deaceea se spune în Scriptură că s'a pus în fața omului binele și răul, întunericul și lumina, pentru libera lui alegere. Destinul lui de om consta tocmai, ca în această libertate deplină, să se străduiască a voi și a înfăptui binele. După păcat, Răul era atotstăpînitor. Indiferent de bine sau rău, omul cădea în lotul și împărăția Răului. De aici necesitatea venirii Mîntuitorului, înfrîngerea iadului și liberarea celor ce s'au străduit pentru realizarea împărăției Luminii. Cu venirea biruinței, Răul a încetat: *nu ca existență, ci ca putere*.

Putem oare spune că nu e o biruință completă? Dimpotrivă: este singura și perfectă biruință. Că omul a rămas să dea mai departe lupta cu Răul? Adevărat. Aceasta tocmai pentru a nu i se răpi libertatea, pentru a fi creatorul destinului său. După biruință, i s'a dat posibilitatea și siguranța victoriei. Are la îndemîină harul pe care l-a adus Iisus prin jertfa sa. Se poate împărtăși cu el numai în comunitatea Bisericii. În afară de Biserică, omul nu poate găsi mîntuirea. Singur, este neputincios. Lupta contra Răului se dă prin Biserică. Deaceea Biserica din această lume se numește și este *luptătoare*, iar creștinul, ostaș al lui Hristos.

Legiunea a biruit. Trebuia să biruiască. Pentrucă a crezut. A crezut în Dumnezeu. A crezut în puțința nimicirii răului. A crezut în puterea jertfei. A crezut în valorile Neamului. Ce însemnează această biruință? Exact — desigur pe alt plan — ceeace a însemnat biruința creștină: *nimicirea răului, nu ca existență, ci ca putere*. S'a dat posibilitatea înfăptuirii binelui. S'a dat puțința luptei victorioase. Este biruința perfectă, biruința care ne trebuie. Deaceea trebuie înțeleasă ca atare. Nu

este dăruirea unei existențe fericite, ci puțința realizării acelei fericiri. Realizarea se face prin Legiune, numai prin ea. Ca și Biserica, Legiunea este luptătoare. Fericirea constă, în prim rînd, în participarea la această luptă. Cel care ia parte la ea se numește *legionar*. Acest nume nu se poate căpăta în alt chip.

Mulți doresc să devină legionari. Legiunea însăși cheamă la aceasta. Iisus a chemat pe om în comunitatea bisericii. Căpitanul a chemat și cheamă pe om în cuib. Cum nu există creștin în afară de biserică, așa nu poate exista legionar în afară de cuib. Viața legionară este în cuib. Șantierul, tabăra și toate celelalte manifestări de trăire legionară sunt prelungiri ale vieții de cuib. Pentru așezările temeinice ale Neamului, Căpitanul a pus temelie de neclintit cuibul. Despre valoarea lui își vor spune cuvîntul pînă peste veacuri toți educatorii, sociologii și economiștii. Insemnătatea lui trece puțința noastră de a o pune în lumină. Dușmanii Legiunii i-au înțeles valoarea. Deaceea au urît atît de mult pe Căpitan. Deaceea au fost atît de înverșunați. Deaceea au practicat crima. Rămîne să-i înțeleagă valoarea cei mulți, cei cari vor să devină legionari. Pentru că ni se spune : Vreau să viu la voi, dar nu găsesc necesar să intru în cuib ; sau : Dacă intru în cuib, o iau dela început ?

Spunem răspicat : Nu există început, cum nu există nici sfîrșit, pentru viața în cuib. Dacă ai fi legionar de o sută de ani, tot în cuib îți vei trăi viața. Cuibul este o școală și mai mult decît atît. Căpitanul în *Cărticica șefului de cuib* scrie : *Cuibul adunat este o biserică*. În cuib te desbraci de grijile mărunte și-ți închini gîndurile Partiei, așa cum în biserică le închini lui Dumnezeu. „Ceasul de ședință al cuibului este ceasul Patriei“. Atunci te simți solidar cu legionarii în viață și în comunitatea martirilor Legiunii. Acolo faci exerciții de tăcere și meditație. Din cuib se iau hotărîri și planuri de lucru. Banul dat la sfîrșitul ședinței, fie chiar un leu , te deprinde a jertfi pentru patrie. Intr'un cuvînt, cuibul este izvorul de har pentru viața legionară.

Dar noi înțelegem ezitarea de a intra în cuib. Se pare că jignim personalitatea noastră și abdicăm dela ea. Este în parte adevărat, dar această renunțare, spune genial Căpitanul, deoarece este făcută pentru un scop mare, este de esență spirituală superioară. Și apoi, dacă nu voim a jertfi, nu putem deveni legionari, căci Legiunea presupune jertfire, iar elita legionară se alege după criteriul jertfei.

Biruința legionară a venit. Cum a venit și biruința cre-

ștină. Este o biruință legată de lupta continuă, pentru ca toți să poată lua parte la ea. Fericirea de a lupta, pentru Patrie, după biruință, este cel mai mare dar pe care Căpitanul îl pune la îndemîna tuturor.

TH. FECIORU

Invățăminte din războiul actual

În țările democratice, politicienii au căutat întotdeauna ca exponenții armatei să nu se bucure de un prestigiu prea mare în ochii opiniei publice, de teama ca nu cumva puterea politică să fie cucerită de șefii militari în vre-un moment prielnic lovirilor de Stat.

Subordonarea puterii militare celei politice a constituit o grijă neîncetată și de căpetenie pentru adevărații democrați, atotstăpînitori ai masselor.

De aici o serie întreagă de consecințe defavorabile dezvoltării unei puteri militare. Selecționarea șefilor militari a avut de suferit, căci un șef militar de reală valoare nu s'a putut subordona intereselor politice. Personalitatea unui astfel de șef s'a măcinat în luptă cu oameni de o valoare inferioară lui, dar cari au biruit în cele din urmă. Oameni lipsiți de puterea de a creea au fost ridicați, în unele țări, la cele mai înalte posturi, chiar cu sacrificarea celor pricepuți, numai pentru a păstra sistemul politic, scump democrației. Nu rare ori s'a putut constata existența unui sentiment de nemulțumire în sinul armatelor democratice, ivit tocmai din cauza așezării în locurile de conducere ale oștirii a unor elemente în care armata n'avea destulă încredere.

Istoria războaielor, ca și a pregătirii lor, oferă exemple numeroase. Din ele se poate vedea că numirile ca și schimbările unor mari comandanți au fost determinate de motive străine de adevăratele interese ale armatei și deci ale țării. Cazul generalului Averescu, din 1916, este tipic. În loc de a fi numit Șeful Marelui Stat Major este trimis pe front la un comandament de armată, subordonat generalului Ilescu, care înlocuise pe generalul Zottu la șefia Marelui Stat Major.

Tot așa, în Franța, a existat obiceiul, ca orice numire într'un înalt comandament să se facă de conducătorii democra-

ției, avînd în vedere diferite motive politice. Aceasta s'a în-
 timplat și în epoca de revanșă. Clemenceau nu-l simpatiza pe
 Foch, pretextînd că era „catolic“ (?) A trebuit intervenția al-
 tor oameni politici, ca să-l numească în fruntea Școalei Supe-
 rioare de Războiu. Generalul Gamelin este un alt produs al a-
 cestor relații. El este un umanist. El a conceput o bună căs-
 nicie a libertății cu a disciplinei. Pentru el, șeful militar este
 un artist. Concepția lui pur raționalistă nu putea crea starea
 de spirit ce duce o armată la isbîndă. Și, pentru a pătrunde
 starea de spirit, voiu semnala un fapt. Lyautey a scris în Fran-
 ța o carte despre „rolul social al ofițerului“, carte de mare
 răsunet, care venea să împacă ideile socialiste cu cele militare.
 Lucrarea — scrisă în jurul anului 1900 — a fost retipărită în
 ajunul războiului actual, fiind apreciată ca o necesitate a țim-
 pului. Explicația sociologică este că bolșevizarea, treptat infil-
 trată în masele franceze, punea pe cetățeanul-soldat în con-
 tradiție cu severa disciplină militară. Armata trebuia să a-
 pară în ochii opiniei publice ca avînd un rol social, căci numai
 așa forma militară de organizare a nației putea fi admisă de
 ideologia de stînga, care domina spiritul francez.

Germania, ca putere militară a Europei, cu toată înfrîn-
 gerea suferită în 1918, n'a renunțat la concepția ei despre o
 puternică forță militară. Această concepție se opunea celei
 franceze prin tendința de structurare și mai bună a spiritului
 militar.

În Germania, s'a continuat drumul străbătut pînă la 1914,
 drum glorios care dusesse la înfăptuirea imperiului. Întărindu-
 se neîncetat forța militarismului s'a accentuat dreptul față de
 alte forme ale puterii de Stat. Din acest „Weltanschauung“ s'a
 ivit în mod logic necesitatea ca șeful suprem al armatei ger-
 mane să fie șeful Statului. Cancelarul Hitler a devenit coman-
 dant suprem al tuturor forțelor germane. În astfel de condiții,
 n'a existat nimic ce să fi fost refuzat armatei, iar planurile de
 războiu s'au executat sub răspunderea marelui conducător. La
 fel și în Italia, unde Mussolini a devenit mareșal al armatei.
 În ambele țări, elementul politic s'a contopit cu cel militar, ca
 și altă dată în Franța, pe timpul lui Napoleon.

În fraza spusă de Mirabeau „Prusia nu este o țară, care
 are o armată, ci o armată care are o țară“, este cuprinsă ca-
 racteristica perfect valabilă și Germaniei de azi.

Armata germană, care, prin războaiele victorioase din 1866

și 1870, crease marele imperiu, n'a fost învinsă în 1918, ci numai constrinsă de politică să încheie un armistițiu, de altfel în ultimul moment prielnic pentru a putea scăpa de înfrângerea militară.

Armata germană s'a refăcut datorită faptului că toți oamenii politici ai Germaniei și-au dat seama de necesitatea întreținerii unei elite militare de conducere superioară. Cu ajutorul ei se putea reclădi Germania. Această înțelegere a oamenilor politici germani poate servi drept pildă.

Adolf Hitler a înțeles importanța factorului militar. Această convingere adâncă a avut-o din momentul înființării partidului național-socialist. Cîștigarea lui Ludendorff pentru mișcarea hitleristă trebuie văzută prin prisma acestei concepții de bază a Fűhrerului. Dovada că în „Mein Kampf“ scrie: „Ceeace poporul german datorește armatei sale, se poate rezuma într'un cuvînt : Total“.

Iată cum, spre deosebire de oamenii politici ai democrației, conducătorii naționali-socialiști au avut o deosebită grijă de armată ca și de spiritul militar și războinic al nației.

Așa s'a îndeplinit profetica gîndire a lui Spengler că „acest secol este secolul datoriei generale către armată“. Concepția totalitară despre participarea populației la războiu este una din condițiunile moderne ale pregătirii militare. Weygand spunea că „pentru a nu dispărea trebuie să fii războinic“. Dar el era numai un glas într'un ocean de strigăte protivnice.

Invățămîntul desprins din sîngeroasa dramă a războiului este ca pregătirea militară a Țării să fie pe primul plan, să fie naționalistă și totală. Numai cu astfel de convingeri se va grăbi sporirea potențialului de războiu.

Iată de ce așteptăm, și în această privință, mari rezultate prin crearea Statului Legionar.

Statul român legionar, tînăr și neînfricat, are datoria sfîntă de a ridica puterea militară a Romîniei la un grad cît se poate de mare, pentru ca împrejurările favorabile de întregire a Neamului să găsească armata în stare să păsească hotărît la îndeplinirea misiunii ei istorice.

LT.-COL. C. ATANASIU

REVISTA CĂRȚILOR

CĂRTICICA ȘEFULUI DE CUIB, (ed. I. E. Torouțiu), Buc. 1940. — Din buna îngrijire și strădanie a d-lui *Vasile Posteuca*, ies, pe rînd, de sub teascuri, slovele Legionarilor uciși, deschizători de drumuri ai noiei vieți romînești, și ai celorlalți mari corifei ce-au trecut prin iadul prigoanei și elanul lui 6 Sept. 1940. *Cărticica Șefului de Cuib* (în ed. VI-a cu modificări) este inaugurată de un sentențios *Cuvînt înainte* scris de *Horia Sima*, care-i definește însemnătatea : „îndreptar de viață, organizare și doctrină legionară“. Este o adevărată călăuză înspre idealul spiritual. Depășind cadrul oricărei excelențe îndrumări politice, *Cărticica Ș. de C.* arată cum te poți pune în armonie cu Dumnezeu, natura, societatea și persoana proprie, ridicîndu-te, peste animalitate, la un grad de înaltă omenie și la eroism. *Legionarul* e idealul spre care trebuie să rîvnești, prin profund creștinism, îndelungată fracventare la școala renunțării și suferinții, identificare cu Patria și destinele ei, cu pămîntul Țării, prin spirit de sacrificiu. *Legionarul* e muncitor, cinstit, gata la jertfă, drept (pg. 73). „Șeful legionarilor e un om năzdrăvan“ (pg. 35), iar „oamenii năzdrăvani pot să facă multe“ (pg. 112). Elita legionară, înainte de-a fi o mișcare politică, teoretică, financiară, economică, etc., de formule, este o școală spirituală, în care dacă *va intra un om*, la celălalt capăt *va trebui să iasă un erou*“ (65; cfr. și pg. 35,64). *Cuibul* este grupul (3—13 inși) în care se plămădește marele duh al viitorului om, temelia țării și-a neamului. În detaliu urmează circumstanțele și ambianța care determină acțiunea, modul de activare al legionarului, idealul și problemele spre care să tindă. *Cărticica* aceasta a Căpitanului sădește în inimă dorul năzuinții înspre mai bine. Te binecuvîntă, te face să 'nțelegi rostul existenței și te apropie de Dumnezeu. Marea grijă de ordine și pararea tendințelor ce-ar putea coborî omul desvăluie profunda cunoaștere a omenescului din partea lui Corneliu Codreanu.

LORENZO BARACCHI TUA, *La Guardia di Ferro*, cu prefață de *Mihai Manoilescu*, Florența (ed. Goliardia Fascista) XVI. — Cînd se declarase prigoana cea mare împotriva legionarilor (Martie 1938), italianul *Lorenzo Baracchi Tua*, care luase contact real cu mișcarea romînească, dădea la iveală această do-

cumentată și elegantă carte, scrisă cu multă trageră de inimă și admirație, intitulată *La Guardia di Ferro*. Dar și prefațatorul, Mihai Manoilescu, dovedea bună înțelegere, în atare epocă. Se vede însă că satrapii umblau mereu cu capu'n traista de bani, căci altfel cum ai putea să-ți explici totala lor lipsă de reflex la concluziile atât de științifice cu care încheie cartea lui Baracchi Tua (pag. 121—122)? „Imi sosește știrea desființării Gărzii de Fier... Știu un lucru : că destinul unui popor nu se oprește la poruncă, nici istoria nu încetează după articolele vreunei legi, cînd „cei ce rămîn“, pășesc, în șirele unei idei, căzuții unei revoluții... Dar micile și marile sacrificii, micile și marile bătălii, nu vor rămîne departe, căci oamenii cad și ideile se urcă tot mai sus. Și *Garda de Fier nu moare*“. Sînt cuvinte care-ar fi trebuit să intereseze și să pună pe gînduri pe prigonitori !

Intemeindu-se pe cărțile Căpitanului (*Pentru legionari, Cărticica Șefului de Cuib*), pe-ale legionarilor Marin, Banea, Găvănescul, Nae Ionescu, ș. a., autorul reușește ca'ntr'o serie de 3 capitole (Căpitanul, Partidul, Doctrina) și într'un apendice să dea o icoană evocatoare a mișcării legionare. Prinzînd esențialul, dar în acelaș timp dînd atenția și particularului caracteristic, Lorenzo Baracchi Tua se dovedește unul din cei mai buni cunoscători ai legionarismului.

ERNEST BERNEA, *Stil legionar* („Litera Creștină“), Buc. — Aici d-l E. Bernea răspunde la 'ntrebarea „Poate exista o artă legionară ?“ din *Cărticica Șefului de Cuib* (ed. VI, pg. 18). Citalul din Cotruș, luat drept motto, arată că e vorba de o nouă viață, cea legionară, de care artiștii își dau seamă. Estetica cea mai nouă și autorizată (B.Croce, G. Bertoni) constată că 'ntr'adevăr orice cuprins nou, orice act necunoscut pînă în prezent, orice invenție aduce o nouă expresie care ia atîtea forme, cîte suflete sînt. Arătasem (în *Caracterul poeziei populare și Poezia autentic-populară*) că, prin trăirea la maximum în comunitate a tradițiilor, formelor existențiale, tendințelor spre acelaș ideal, există o artă a comunității. Sociologia (Traian Brăileanu) confirmă acest lucru. Viața legionară vine cu mesianismul, eroismul său, setea de sacrificiu și dorul de înviere, toate puse în slujba creștinismului, patriei și a neamului. Prin particularitățile-i romînești, aduce un specific romînesc, de care-și dă bine seama d. Berna (pg. 29). Sentimentul metafizic și sentimentul

social (pg. 11), tendința spre esențial (p. 12), umanismul înțelegător (18), sentimentul naturii (20 seq.) sînt notele ce constituie personalitatea artistică a *noului om*, tip reprezentativ al românismului.

ALEXANDRU CANTACUZINO, *Romînul de mîine*. — *Romînismul nostru*, Buc. 1940. — Este reeditarea celor două miezoase articole ale mult regretatului legionar Al. Cantacuzino, ucis mișelește. Autorul reușește să intuiască plastic imaginea acelui om de mîne, ziditorul noului românism, noiei patrii, politici, vieți sociale, arte, etc.

„Romînul de mîine va fi aliberal. Romînul de mîine va fi intolerant față de el însuși, față de orice slăbiciune, față de orice prieten, rudă sau chiar Domnitor“ (29). Se ’nțelege că asemenea convingeri aprige nu-i puteau fi decît fatale autorului, din partea regimului trecut, mai ales cînd chiar el a știut să realizeze în propria-i persoană acel *om de mîne*, bun creștin, „antisemit și dușman neșovăelnic al păcatelor spiritului judaic“.

În *Romînismul nostru* arată deosebirile specifice ale creștinismului, trăirii și misticei legionare (46) „Dar ce ne mai deosebește încă de tineretul celorlalte țări și însăși de tineretul italian sau german, este *morala noastră a ispășirii*, este cumplita noastră certitudine că, pe acest pămînt, ceea ce nu este clădit cinstit și drept, clădit pe adevăr, pe probitate și pe onoare este neapărat sortit să se năruie. Acest sentiment ne face să credem în fatalitatea biruinței binelui“.

ALEXANDRU CANTACUZINO, *Pentru Christos*, Buc. („Tiparul Universitar“) 1940. — Participarea legionarilor, sub steagul lui Franco, la luptele din Spania e prezentată de Al. Cantacuzino cu multă emoție estetică (pg. 28): „Cînd obrazul Maicii Domnului și trupul răstignit al Mîntuitorului Isus Christos sunt lovite, interesează sacrilegiul, nu locul unde a fost săvîrșit“. Autorul, martor al morții lui Moța și Marin, cu real talent literar și adîncă mișcare sufletească, dăltuiește cele întîmplate acolo și credința ce i-a călăuzit în fața pustiirii.

TRAIAN HERSENI, *Mișcarea legionară și muncitorimea* (Tip. „D. Andreescu“), Buc. 1940. — Prin apreciați și nedesmințita-i cunoaștere autentică a fenomenelor sociale, d. prof. T. Herseni arată cît de perfide și străine sînt intențiile comunismului, și pune în evidență plastică necesitățile unei vieți naționale, creștine și de creație ale muncitorimii romîne. Autorul

arată ce'nseamnă a trăi pentru un ideal frumos și pentru patrie, înfrângînd animalitatea egoistă și înălțîndu-te la dragostea camarazilor din jur și a neamului. Legionarismul garantează dreptatea socială prin care tot muncitorul să-și primească răsplata trudei sale (pag. 15). Participarea la beneficiu e o cauză pentru care luptă din răzputeri Legiunea (pag. 22): „Nu e drept ca într'o întreprindere care se desvoltă prin colaborarea tuturor, numai patronul sau întreprinzătorul să se bucure de cîștig. Și atunci s'ar putea impune ca beneficiul să fie împărțit între toți factorii de producție și deci să participe și muncitorul“. Dar grija cea mai mare a Gărzii de Fier, subliniază d. Herseni, este *dreptul la cultură* al tuturor. E inuman ca muncitorii să fie îndepărtați de educația și bucuria cea mare a vieții spirituale care ridică sufletul peste nimicniciile și proza de toate zilele. Prin cultură și „numai prin ea, *un neam se înalță pînă la Dumnezeu și rodește integral*, fixîndu-și un loc de cinste printre celelalte neamuri“ (pag. 24), spune d. Herseni. Vine această cărtică cu acel dor de dreptate, simț de omenie, dragoste de cei mici și buni și nădejde în viitorul creator și eroic al țării, virtuți pe care Căpitanul a știut să le imprime Mișcării legionare și în sufletul aleșilor săi.

PETRU IROAIE

A apărut :

TRAIAN BRĂILEANU

SOCIOLOGIA ȘI ARTA GUVERNĂRII

Ediția II-a completată

Editura „Cartea Românească“

Pagini 400

Lei 125

INSTITUTUL DE
ARTE GRAFICE
AL ZIARULUI

UNIVERSUL

BUCUREȘTI, STR.
BREZOIANU, 23-25

7 Lei Exemplarul

www.dacoromanica.ro